

Till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

KTH:s synpunkter på betänkandet En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten (SOU 2025:98, LI2025/01713)

Beslutet

Rektor beslutar att Kungl. Tekniska högskolan lämnar remissvar enligt nedan på betänkandet *En bättre organisering av fastighetsbildningsverksamheten* (SOU 2025:98).

KTH:s synpunkter

KTH instämmer med utredningens ambition om att förbättra förutsättningarna för både statliga och kommunala lantmäterimyndigheter att bedriva effektiv, enhetlig och rättssäker fastighetsbildning i hela landet. En välfungerande lantmäteriverksamhet är väsentlig för en effektiv samhällsbyggnadsprocess.

KTH befarar dock att de föreslagna lagändringarna inte kommer att leda till ökad effektivitet i samhällsbyggnadsprocessen främst eftersom förutsättningarna för att bedriva kommunal lantmäteriverksamhet riskerar att försämrats. KTH har tagit del av de särskilda yttranden som bifogats utredningen och invändningarna mot utredningen som framförs framstår över lag som allvarliga och välgrundade. Om utredningens förslag får långtgående konsekvenser för de kommunala lantmäterimyndigheternas existens bedömer vi att det är negativt för en effektiv samhällsbyggnadsprocess, särskilt i expansiva kommuner med komplicerade stadsutvecklingsprojekt där krav på samverkan mellan myndigheter är som störst.

Som nämns i utredningen har det under lång tid varit brist på utbildade lantmätare. Det är av vikt att den kompetens som finns utnyttjas effektivt och att utbildade lantmätare inte väljer att lämna branschen. Erfarenhetsmässigt utgör kommunala lantmäterimyndigheter attraktiva alternativ som arbetsgivare för våra studenter, och KTH befarar att en begränsning av valmöjligheterna på arbetsmarknaden skulle minska intresset för utbildningen.

Delar av utredningens förslag är svåra för KTH att ta ställning till, därför bemöts endast de förslag som vi har särskilda invändningar mot.

Förslag till ändring av fastighetsbildningslagen (1970:988) 4 kap. 7 §

I utredningen framgår att uppskattningsvis 80–90 procent av förrättningar som berör statligt ägda fastigheter med stöd av dagens lagstiftning handläggs av Lantmäteriet. För de kvarvarande förrättningarna är det inte redovisat vad fördelen skulle vara med statlig handläggning förutom att det förenklar för sökande att alltid skicka ansökan till samma myndighet. Staten äger genom sina myndigheter och bolag många olika typer av fastigheter och det är inte alla som har den typ av nationella intressen som är betjänta av regional samordning som beskrivs i utredningen. Förrättningar som är centralt belägna i tätorter riskerar att få statlig handläggning trots att samordningsvinster och lokalkännedom med stor sannolikhet skulle vara en fördel för en effektiv samhällsbyggnadsprocess. KTH tror att det föreligger risk att bestämmelsen får motsatt effekt än den avsedda.

Förslag till ändring av lagen (1995:1393) om kommunal lantmäterimyndighet 2 §

Kraven som föreslås rörande lokaloberoende, ekonomiskt oberoende och personaloberoende framstår som långtgående i ljuset av att inga befintliga problem med osaklighet eller partiskhet lyfts i utredningen. KTH kan inte bedöma de ekonomiska konsekvenserna och påverkan på kommunernas förmåga att ha kommunal lantmäterimyndighet som dessa krav skulle ha. KTH noterar att de expertutlåtanden som bifogats utredningen framför att de ändrade kraven kan leda till att ett antal myndigheter läggs ned. Någon konsekvensanalys av förslagets inverkan på myndigheternas framtid och följeffekterna av eventuella nedläggningar finns inte i utredningen. Om experternas bedömning stämmer skulle förslagets genomförande medföra potentiellt omfattande effektivitetsförluster i samhällsbyggnadsprocessen vilket behöver tas i beaktande.

Remissvaret har utarbetats av universitetsadjunkt Charlotte Thorén. I den slutliga utformningen av remissvaret har även universitetslektor Eva Liedholm Johnson och professor Annina Persson deltagit, samtliga vid institutionen för fastigheter och byggande vid skolan för arkitektur och samhällsbyggnad.

Beslut om att avlämna KTH:s remissvar har fattats av rektor Anders Söderholm. Närvarande vid beslutet var biträdande universitetsdirektör Fredrik Oldsjö, ordförande för Tekniska Högskolans Studentkår Lydia Boij, utredare Malin Rytberg och mötets sekreterare Annette Grahm.

Denna handling har hanterats digitalt och är därför inte undertecknad.